

V «Ednosti» št. 278 od 27. pret. mes. pa smo

O razdelitvi dela v kraljestvu čebel

Krasno urejeno življenje v panju, kjer je združenih do 50.000 in tudi več čebel, je gotovo vzbudilo zanimanje pri vseh čitateljih, ako se tudi ne pečajo morda ravno s čebelarstvom in tudi ako ne sledijo raznim prirodoslovnim vprašanjem. Vse, kakor je značilno, da je število knjig in razprav o čebelah naravnost ogromno in da je življenje čebel postalo priljubljeno predmet tudi pesnikom in pisateljem. Kako živo opisuje n. pr. Maeterlinck poročni polet matice. Krasnega solnčnega dne vzleti kraljica-matica in za njo cela vrsta snubcev-trotov. Njen polet gre čim dalje višje v sinje višave proti zlatemu solncu. Število spremljevalcev pa se krči. Do smrti upenih padejo drug za drugim nazaj na zemljo. Le enemu je dano, da sledi kraljici, in da se združi z njo v nebesnih višinah. Toda s tem, da je dosegel največjo srečo, je že obsojen v hitro smrt.

Drugi pisatelji pa zopet posvečuje svoje spise čebelici-delavki, ki tvori široko maso v kraljestvu čebel. Omenim naj samo prelopo Bonelsovo knjigo »Prigode čebelice Maje«, ki je izšla tudi v slovenskem jeziku. Knjigo, ki je namenjena predvsem mladini, bodo gotovo tudi odrasli čitali z zanimanjem in veseljem.

Življenje čebel je že zadostno znano in opisano. Manj znano, ali bolje skoraj neznan, je, kako si čebele porazdelijo delo v panju in izven panja.

Splošno je znano, da živi v vsakem roju po več tisoč samic-delavk, par sto samcev-trotov in ena sama kraljica-matica. Sama matica leže jajca. Trotom je poverjena naloga, da se enkrat združijo z matico in še to ne vsem, temveč le enemu.

Vse ostalo delo opravljajo delavke, to delo pa je ogromno in raznolično.

Kako pa si porazdelijo delavke to delo, da ne nastane nered v panju pri tako ogromnem številu čebel? Zlasti je bilo do pred kratkim nejasno, ali izvršujejo posamezne čebele skozi vse svoje življenje, ki traja pri polnih čebelah od 20 do 55 dni, samo eno vrsto dela, ali pa so usposobljene, da izvršujejo vsakovrstno delo v panju in zunaj njega.

To vprašanje je deloma rešil G. A. Roesch, ki je zaznamoval s številnimi posameznimi čebela, ko so izlezele iz stanice, in je sledil njihovem življenju.

Tako je lahko ugotovil, da opravlja vsaka delavka po vrsti vse naloge, in sicer vse tudi v istem redu.

Komaj je izlezla delavka in se je očistila zadnjih ostankov zapredka, že začne svoje delo. Najprej snaži prazne stanice in jih tako pripravlja za kraljico, da bo lahko vanje legla jajca. To prvo svoje delo pa dela čebela instinktivno. Ko je osnažila nekaj stanic, čepi mirno skozi cele ure na stanicah, v katerih se že nahajajo jajca, in jih ogreva tako s svojo telesno toploto. V tej dobi si čebela ne išče še same hrane, temveč se da pitati od starejših čebel. Od tretjega dneva svojega življenja dalje išče samo pelod in med, ki je shranjen v posebnih stanicah v panju, ter ga prenaša v stanice, kjer se nahajajo že skoro dorastle žerke. Iz jajčec, ki se nahajajo po eno v vsaki stanici, se izvalijo v treh dneh slepe, breznožne ličinke, žerke, ki dorastejo v šestih dneh. Žerke se morajo pitati in to delo opravljajo delavke, in sicer pri starejših žerkah tudi že mlajše delavke.

Za mlajše žerke nista namreč med in cvetni prah primerna hrana, temveč jim morajo delavke hrano, nekako mežgo, šele pripravljati in sicer v posebnem zlezovalniku. Ta organ pa ni pri novorojenih čebelah že razvit, pač pa se razvija razmeroma hitro, kajti mlada čebela se tudi sama pridno pita, in šesti dan po rojstvu je delavka že sposobna pitati tudi najmlajše žerke.

Služba dojilke pa ne traja dolgo, približno le kakih devet dni. Tedaj se zlezovalnik skrči. Čebela se začne zanimati za ranjanje delavk-nabiralk, ki so se vrstile v panj težko natovorene z medom in cvetnim prahom. Da je tu ples predvsem »jezik«, v katerem poroča srečna nabiralka svojim tovarišicam o odkritem zakladu in s katerim jih vabi iz panja, je ugotovil nemški prirodoslovec Frisch. Njegovo predavanje o tem predmetu je bilo eno najbolj zanimivih predavanj na zadnjem kongresu nemških naravoslovcev in zdravnikov. Jaz sem na kratko poročal o tem v 8. številki prvega letnika »Novic«.

V petnajstem dnevu njenega življenja se vzbudi v mladi čebeli veselje do plesa, in tudi ona se spusti v splošno vrvenje ter zapusti prvič panj, toda le za krajši polet, ki ji služi v orientacijo. Te polete ponavlja v naslednjih dneh vedno le v orientacijske svrhe. S tem je začela njena druga »delovna doba«. Njena naloga je sedaj predvsem ta, da odzame čebela, ki se vračajo z medom domov, med in da ga spravi v shrambo ali da z njim pita najmlajše čebele. Takisto je njena naloga stolci cvetni prah, ki ga odlagajo starejše čebele naravnost v za to določene stanice. Naša čebela mora sedaj tudi snaziti panj. Zlasti odnaša s svojimi kleščami mrtve čebele ter razne odpadke iz panja in jih spusti približno 10 metrov od panja proč na zemljo. Proti koncu druge delovne dobe opravlja tudi nalogo čuvaja. Vsa druga doba traja kvečjemu pet dni.

Ko je čebela dosegla dvajseti dan svojega življenja, je iz »domače čebele« nastala »poljska čebela«. Sedaj poišče tudi ona že medu in cvetnega praha, toda le sama zase in nikakor ne kot članica kakšne skupine, ki jih običajno tvorijo pri tem delu čebele.

Doba za posamezna opravila je približno vedno enaka. Če pa je n. pr. število žerk večje nego običajno, traja tudi delo dojilk

primerno daljši čas. Splošno vlada v vsem delu popolno soglasje in harmonija, kakor bi neko višje inteligentno bitje vse urejevalo in vodilo. Neznano je še, kako se čebele pri razdelitvi potrebnega dela medsebojno dogovorijo. Ni izključeno, da bomo v bližnji bodočnosti tudi tozadevno dobili zadovoljiv odgovor, saj se je z ozirom na nabiranje medu in cvetnega praha Frischu že posrečilo razrešiti tozadevno vprašanje.

To in ono

Kako umirajo boljševiški prvaki!

Povodom osmega jubileja revolucije je izrazil Rykov željo, da bi tovariši vza enno bolj čuvali same sebe in da ne bi umirali tako naglo, kakor se je godilo v prošlem letu. Ako si ogledamo način smrti boljševiških prvakov, posebno v zadnjem času, vidimo, da so dejanski umirali iznenada.

Lenin je odšel naglo. Zadel ga je kap. Urički, predsednik petrogradske čezviča ke, je bil ustreljen istega dne, ko je bil v Moskvi poskušan atentat na Lenina. Volodarski, boljševiški prvak iz Petrograda, je bil ubit in mučnja proti njemu je bila tolka, da je bil poskočovan z bombo tudi njegov spomenik. Narimanov, predsednik centralnega izvršilnega odbora, je umrl naglo. Zadel ga je kap. Vladimirov, narodni komisar za finance, je umrl v 40 letu svoje dobe v Italiji, kamor je bil odšel na zdravljenje. Umrl je naglo smrti blizu Sklanski, svoj čas desna roka Trockega blizu New-Yorka, kjer je proučeval tekstilno v v nem komisariatu, ki je utonil v jezeru industrijo. Mjasnikov, predsednik centralnega izvršilnega odbora, je umrl skupno z dvojico odličnih kavkaskih boljševikov povodom neke aeroplanske nesreče v Tiflisu. Ob tej priliki se je govorilo, da se je pilot sam žrtvoval, da na ta način izvrši atentat na svoje tri potnike. Cirulj, načelnik moskovske milice, je umrl povodom neke avtomobilske nesreče na eni moskovskih ulic. Poslednji je Frundze, ki je končal svoje življenje tudi naglo, nepričakovano, takorekoč pod kirurškim nožem. Sam je zahteval operacijo želodca, po kateri je tako umrl, glasom uradnega poročila, radi srčne bolezni. Vsi ti boljševiški prvaki so umrli predčasno ali nasle smrti.

Preveč zdravnikov v Nemčiji. V Nemčiji je sedaj 45.000 zdravnikov, 10 tisoč preveč. Nemški zdravniki, ki so delovali poprej na ozemlju, katero je odpadlo Nemčiji, so se vrnili vsi domov. Svojičas je bilo v bolniške blagajne vpisanih okoli 15 milijonov oseb, sedaj jih je 20 milijonov in tako je število privatnih pacientov vedno manjše. Svojičas je bilo počno družinskih zdravnikov. Sedaj jih ni več in ljudje se zatekajo na klinike in v sanatorije. Tako vlada velika kriza v zdravniškem stanu, zato pa so odšli nekateri nemški zdravniki v Ameriko, drugi pa si iščejo službe v trgovini in industriji, v novinarstvu itd.

DAROVİ

Na godovanju naše preljube Reze nabrala vesela družba Lit 80.— za »Solsko društvo« (Ta objava se je pomotoma zakasnela, kar na cenjeni darovalci blagovolijo oprostiti).

Valentin Blažina, daruje od veselja, ker je »Edinost« zopet oživila Lit 15.— »Solskemu društvu«.

Ob priliki krsta male Dragice Trebec iz škodnja se je nabralo Lit 40.— za podružnico »Solskega društva« v Škedenju.

Na polo št. 18 je nabrala gdca Herma za božičnico ženske podružnice »Solskega društva« Lit 205, kateri znesek je naložen v T. P. H. Darovali so kakor sledi: Gr. Stepančič Let 50.— po Lit 20: F. Primc, Olga Panjek, Anton V. Po 20 lir g. Gregor Babič, po Lit 10: Stepančič N. A. po Lit 5: Rado Cerkvenik, De'ka, Slavec, Slovenec, Herma.

Vsem darovalcem srčna hvala! Za »diško kuhinjo« je bilo nabranih v Br. 55 lir; na veseli svatbi Tončke Pečenkove 39. Jos. pom. Kerševani pa 45 lir, skupaj tedaj 100 lir. Bog živi poročena in vrle sva. e kakor sploh vse darovalce iz Br!

Potom Mimi Fornazaričeve iz Adovštine: Ig. Kovač L. 20, Mih. Malik 15, Štekar 10, no. ar. Lokar 50, Fr. Vuga 10, Jos. Jurca 5, And. Jamšek 5, Lokar 15, Mar. Lokarjeva 10, Tina. Bratna 15, Marica Bianchi 5, Ruš. Furlan 5, N. N. 5, N. N. 5, Knutek 10, Stucin 10, Jos. Valič 10, Jeras-Feigle 10, Poniz 5, Valič 2, Pivk 5, Zora Repič 10, dr. Stanko Fornazarič 30, dr. Bissa 20 lir. Skupaj Lit 332.— za kar bodi vrlm Ajdovcem srčna hvala!

— »Splošna slov. žensk. društva v Gorici« so došli za njegovo običajno božičnico sledeči darovi: Nab. pola g. dne Danice Paternosti, Postona - L 304, in sicer so darovali: Božena Soban 10, Miroslav Vičič 3, Ožb. Viktor 5, Josip Kraigher 5, Innocente 5, Pikel 10, Ukmur 4, Geržna 5, M. Seber 5, Mar. Zwölff 5, Jos. Birk 10, nečl. Ijivo 5, Jecel 5, Jos. Straj 5, V. 3, Garzaroli 5, Fr. Kutin 10, Vlasika Br.šek 10, Srebotnjak Al. 5, Sava Merlo 5, Zora Boletova 10, Sack Semon 10, Pahor V. kt. 10, Sever Ivan 10, Fran. Jurca 5, A. Zorž 5, Emilija Zorž 5, Ivan Bizjak 5, Milan Kub. n 10, U. I. 1, Al. Zanderšič 5, Krize 7, Mar. Kodla 10, Lina Dekleva 5, Kogej 5, Lud. Dtrich 10, H. Petrič 5, M. Baraga 5, Mar. Tichy 3, dr. Fr. Gruđen 25, Jos. Vadnu 3, Karla Bizak 3, dr. Fr. Penko 12, Burger M. 10, Paternost 5. »Kmetka banka« v Gorici L 200 »Nabiralna pola g. dne Ivanke Goleve, ob. G. G. G. Saksid: Lisak Josip 1, Kralj Jos. pina 1, N. N. 1, Noacco 1.05, Vodopivec Alojzija 0.50, Rojc Leop. 1, Fr. Vodopivec 0.50, Saksida Rud 2, Knapč Iv. 1, Baša Josipina 0.80, Saksida Jožef 1, Lisjak Al. 3, Saks. da Fr. 1, Mar. Lisjak 0.50, Poljak Ant. 2, Ipavec Karl 2, Bunc Mar. 0.60, Vodopivec And. 1, Vodopivec Roz. 0.50, Frančiška Saksida 1, Vodopivec Jožef 0.50, Vodopivec Ulrich 0.50, Frančiška Saksida 1, Jožef Vodopvec 1, Saksida Mar. 0.50, Sinigoi Peter 0.50, Stefani Podgornik 3, Angeli Roic 1, Zora Kikel 1, Rafaela Saksida 1, Frančiška Rojc 1, Viktorja Bud. n 1, Albina Vižntin 1, N. N. 0.55; skupaj L 35.

— Za svetoivansko podružnico »Solsk. društva« sta nabrali g. dni Zofka Bol. in Justa Mercina v Koprivi 67 kg krompirja, 53 kg fižola, 7 kg ječmena in 1070 L. Carino za to blago je velikodušno plačal g. Vekoslav Plesničar, naš zavedni trgovec v Trstu, a vedno poštenjavni g. Stanko Godina, tovarnar mila na Vrdeci pri Trstu, je isto prepelal brezplačno v Trst.

Bza »sto podružnico« sta nabrali g. dni Josipina Bira in Vida Zegova v Kobledavi veliko vrečo

krompirja, manjšo vrečo fižola in še nekaj drugih živil. Natančnejši izkaz in imena darovalcev priobšimo čim dobimo tozadevne nabiralne pole.

Rodoljubni »Svetoivanski pevski zbor« pa je nabral za domačo podružnico »Solsk. društva« v »osmici pri Coku« L 14.

Srčna hvala vsem darovalcem, nabirateljem in vsem onim, ki so pripomogli k uspehu!

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 2. dec. Amsterdam od 990.— do 1010.— Belgija od 111.50 do 113.50; Paris 95.25 do 96.— London od 120.20 do 120.40; New York od 24.70 do 24.85; Španija od 347.— do 356.—; Svica od 474.— do 482.—; Atene od 32.50 do 34.—; Berlin od 586.— do 596.—; Bukarešt od 11.— do 11.50 Praga od 73.2.— do 73.75; Ogrska od 9.0345 do 9.0405; Dunaj od —.848 do —.858; Zagreb od 43.95 do 44.81.

Renezijske obveznice 68.20.

VALUTE:

1. rat; 2. decembra. Avstrijske krone od 0.0345 do 0.0355; dinarji od 43.25 do 44.—; dolarji od 24.60 do 24.80; novci po 20 frankov od 94.— do 98.—; funti sterling od 12.— do 12.30.

Zürich, 2. decembra. Milan 20.85, London 24.134, New-York 5.184, Paris 19.924, Brusel, 23.50, Berlin 0.12350, Dunaj 0.0073, Budapest 0.07240, Praga 15.33, Beograd 9.15, Bukarešt 2.32, Španija 73.30, Varšava —.

Pohištvo za urade

Pisalne mize, navadne in s zapiralom Omare navadne in s Škripcem Police za papir Maslonjači in stolice Garniture za klube Garderobe Vrata in okna za urade Mizice za knjige Mize in mizice

vse v največji izbiri po konkurenčnih cenah

M. STEINER

Trst — Via Geppa 17-15

inserirajte v »Edinosti«

Fredno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva

ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rettori št. 1 — Via Maianon št. 7-13

Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosi pohištva v veliki izbiri.

ŠTIRJE DNEVI ZA OTROKE

in sicer

2., 3., 4. in 5. DECEMBRA

Prodajamo v posebnem oddelku v prvem nadstropju

SUKNJICE PLAŠČE OBLEČICE PLETENINE

za otroke.

Popust od 50% do 75%

na realni vrednosti blaga.

Edina prilika tudi za zabavišča, sirotišnice in dobrodnele zavode.

ÖHLER

Corso V. E. III, 16 TRST Corso V. E. III, 16

Gospodarsko društvo

pri Sv. Mariji Magdaleni zgornji 77

Gostilna pri Tirolcu

razpisuje

službo točaja

Fismene ponudbe naj pošiljajo na odbor.

794

ODBOR.

Zobozdravniški atelje

ROBERT BERKA

se je preselil

v Corso Verdi 36, I. (GORICA)

Sprejema od 9—12 in 2—6. 792

Slovinci!

Nakupite si obleko pri trdki

„Old England“

Trst, Corso V. E. 26

vis-a-vis

Zastavljajnica

Bogata izbira blaga izgotovljenih oblek, paletots, dežnih plaščev, usnatih jop, vse lastnega izdelka

Govori se slovensko, nemško in rusko.

KRONE po 2.10

plačuje

ALOJZIJ POUH, Piazza Garibaldi 2

prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

ZALOGA

ČREV

vseh vrst

Prodajalna slanine

802

OGNIBENE AMADEI TRST

Via delle Torri št. 1

Zaloga slanine in sira

Priporočljive tvrdke

„Adria čevlji“

trgovina

GORICA — Corso Verdi 32

Posebnost: Velika zaloga raznih čevljev za sport

Narodna tiskarna zbiratelja s knjigovozlako

GORICA — Via C. Favetti 9.

Narodna knjigarna zbiratelja s papirnic

GORICA — Via G. Carducci 7.

BREŠČAK ANTON

Zaloga in tovarna pohištva

GORICA — Via G. Carducci 14.

Brata CEJ

vlikarja

GORICA — Via Ascoli 5.

KRUŠIČ in SIN

krojaška mojstra

GORICA — Corso Emanuele III. 37.

ŠULIGOJ JAKOB

urar in zlatar

GORICA — Via Carducci 19.

ANTON KOREN nasl.

Zaloga stekla, porcelana in kuhinjske posode

GORICA — Via G. Carducci 4.

KERŠEVANI JOSIP

Dvokoleta, šivalni stroji, puške

GORICA — Piazza Cavour 9.

ČUK ELIJA

šivalni stroji in dvakolesa

GORICA — Piazza Cavour št. 9.

DRAŠČIK KARL

pekarna in slaščičarna

GORICA — Via Carducci 21.

JAKOB BRATUŽ

pekarna in slaščičarna

GORICA — ul. Mamelli 6. (Solska ul.)

MAVRIČ ANDREJ

manufakturna trgovina

GORICA — Via Carducci 3.

Martin Poznajelšek

krojačnica z izbiro vzorcev

TRST — Via Giose Carducci 36.

Manufakturna trgovina

Pri Slavcu

TRST — Via Guardia 26.

Ceregato & Trebse

Fotografski atelje in papirnica

TRST — SV. JAKOB

Via del Rivo 42 — Campo S. Giacomo.

Marija Colobig

Izdelki za gosp. in otroke s prodajo drobnarije

TRST — Campo S. Giacomo 9

MOLAR JOSIP

Gostilna

GORICA — Via Monache 11.

KAREL SOSIČ

gostilna »Al buon Arrivo«

TRST — Via Ghega 9

v bližini centralnega kolodvora.

Gostilna PRINČIČ

prenočišča

GORICA — Via N. Sauro 18.